

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.20.480/2012/3.szám

A Szegedi Ítéltábla a másodfokú eljárásban a Simonfay Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Simonfay Géza ügyvéd) által képviselt **(felperes neve, címe)** szám alatti székhelyű felperesnek - **(alperes neve, címe)** szám alatti lakos alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2012. május 15. napján kelt 9.P.21.563/2010/57. számú ítéletével szemben a felperes 58. sorszáma alatt előterjesztett fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja**.

Kötelezi a felperest, fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 1.933.700,- (Egymillió-kilencszázharminchéromezer-hétszáz) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

A peres felek között 2004. október 26-án mezőgazdasági termékértékesítési szerződés jött létre, az alperes 24 ha vetésterületen 50 to tönkölybúza előállítását vállalta a felperestől kapott vetőmag felhasználásával. Legkésőbb 2005. augusztus 15. napjáig kellett a termést betakarítani és készre jelentenie. Előírták, hogy a BIO minőséget minőségi bizonyítvánnyal kell igazolnia.

A felperes vállalta, hogy a készre jelentés után az árut 15 napon belül elszállítja. Arra az esetre, ha ez mégsem történne meg 500,- Ft/to/hó tárolási díj megfizetésére volt köteles.

A termelő 2005. nyarán a termést betakarította és betárolta. Beszerezte 2005. szeptember 6-án a **B...** Kht. minőségi igazolását, szeptember 8-án pedig a **H...** Kft-től a minőségi bizonyítványt. A **B...** Kht. később - 2006. augusztus 21-én - az akkor készleten lévő áru minőségét is igazolta.

A felperes magasabb tisztítási arányt kívánt meg a termelőtől, ezért átadott részére egy Ciklon típusú tisztítóberendezést, ezzel kérte a tönkölybúza tisztítását.

Az alperes a megtermelt 54,02 to mennyiségből 13 to-t 2005. szeptember 27-én a felpereshez szállított. A termény feldolgozása, az összes betárolt búza vételárának kiegyenlítése megtörtént.

Az alperes 2005. novemberében, 2006. márciusában, májusában és július hónapban számlákat állított ki a felperessel szemben 2.500,- Ft/to egységár alkalmazásával, melyekben követelte a tárolási és az utólag rendelt tisztítási díjat. Mivel a számlák kiegyenlítése elmaradt, nem engedte meg a felperesnek a betárolt termény elszállítását.

Jelen per alperese 2007. november 21-én pert indított a jelen per felperesével szemben 2.317.996,- Ft tárolási és tisztítási díj, valamint a visszatartás időszakára elmaradt haszon, mint kár megfizetése iránt. A Kiskunhalasi Városi Bíróság 4.P.20.031/2008/53. számú ítéletével 1.387.776,- Ft és járulékai megfizetésére kötelezte a kft-t, a meghaladó keresetet elutasította. Megállapította, hogy a megrendelő sem a betakarítás, sem a 13 to tönkölybúza átvétele, feldolgozása után, igazolható módon a későbbiekben sem élt a termelőnél minőségi kifogással. Konkrét ténybeli előadást a hibás teljesítés körében nem tett. A perben csupán arra hivatkozott, hogy a birtokában van egy **(ország neve)**-ban készült vizsgálati eredmény, amely valamilyen hibát tanúsít, ezt azonban a termelőnek nem küldte meg, a perben pedig nem csatolta. Szakértői véleményre alapítva megállapította azt is, hogy „a gabona minősége megfelelt a szerződésnek és a tárolási körülmények is megfelelőek voltak 2005-ben”. A megrendelő szerződésszegést követett el, amikor a 13 to gabona tárolási díját nem fizette ki és nem gondoskodott a további mennyiség 2005. évben történő elszállításáról. A Ptk. 318. § (1) bekezdés, 339. § (1) bekezdése alapján a termelő igényelhetette az elmaradt hasznát, ami havi 30.000,- Ft volt, ilyen díj ellenében tudta volna ugyanis bérbe adni a raktárat. Ez az összeg 2006. januárjától 2009. januárjáig megilleti.

A Bács-Kiskun Megyei Bíróság a 2009. december 8-án kelt 2.Pf.21.756/2009/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta és a kft. marasztalását 1.276.176,- Ft-ra leszállította. Egyebekben az ítéletet helyben hagyta. Megállapította, megalapozottan jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a kft. szerződésszegésével okozati összefüggésben a termelőt elmaradt vagyoni előnyként kár érte. A megrendelő az 500,- Ft/to/hó összegű tárolási díjfizetési kötelezettségének sem tett eleget, ebből következően a termelőt, mint bérbeadót a hátralékos bér és járulékai erejéig a bérlő dolgai egy részén zálogjog illette meg. A megrendelő az elsőfokú eljárás során csupán arra hivatkozott, hogy a tárolási díjat azért nem fizette meg, mert a tönkölybúza minősége, annak túlérétsége miatt már a betakarításkor sem volt megfelelő. Erre nézve azonban okiratot nem csatolt. Mivel a hivatkozott minőségvizsgálati jegyzőkönyvet csupán a fellebbezéséhez mellékelte, ezt a bizonyítékot a bíróság a Pp. 235. § (1) bekezdése értelmében figyelmen kívül hagyta. Az elsőfokú eljárás során a kft. nem gyengítette, nem cáfolta meg a kirendelt szakértő megállapításait, amely szerint a betakarításkori minőség megfelelt a szerződésben előírtaknak, a szakértő a tárolás körülményeit is megfelelőnek értékelte.

A jogerős ítélettel szemben a jelen per felperese - késedelmesen - felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, melyet a Legfelsőbb Bíróság a 2010. május 27. napján kelt Pfv.VII.20.688/2010/2. számú végzésével elutasított.

Pf.I.20.480/2012/3.szám

A felperes jelen perben előterjesztett keresetében 24.171.000,- Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az előzményi ügyben hozott jogerős ítéletben kifejtettekkel szemben arra hivatkozott, a tárolási díjat maradéktalanul kifizette, sőt

túlfizetésbe került. Jogszerűtlenül járt el a termelő, amikor a még tárolt gabona kiadását megtagadta, azt visszatartotta. Valójában az elszállított 13 to, de a ki nem adott búza sem felelt meg a szerződésben rögzített követelményeknek. Erre nézve egy 2006. január 12. napján kelt tönkölybúza-minőségvizsgálati jegyzőkönyvet csatolt. Álláspontja szerint a hibás teljesítéssel okozott kár megtérítése iránti igénye elbírálható, az nem „ítélt dolog”, hiszen a korábbi perben a minőségi kifogását - beszámítás és viszontkereset hiányában - a bíróság érdemben nem bírálta el. Követelte a megtermelt búza piaci árát, 2.701.000,- Ft-ot, és 20.000.000,- Ft általános kártérítésre tartott igényt a piaci hírnévrontás, arculatváltás következtében keletkezett kárai kapcsán. Emellett a tisztítóberendezés használati díjaként 1.470.000,- Ft-ot követelt.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, mivel a felek közötti jogvitában már jogerős bírósági döntés született, az ott kifejtettek továbbra is irányadók. Vitatta a hibás teljesítés tényét, kétségbe vonta a felperes által csatolt minőségvizsgálattal érintett és az általa termelt termék azonosságát is. Előadta, a termés betakarítása után a szükséges vizsgálati bizonyítványt beszerezte, azt a felperesnek bemutatta. Ezt követően a kft. 13 to búzát átvett, feldolgozott, annak kapcsán semmiféle kifogással nem élt, sőt a teljes árumennyiség vételárát kiegyenlítette. A Ciklon típusú tisztítóberendezést a per során 2011. augusztus 18-án a felperesnek kiadta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Az előzményi ügyben született jogerős ítéletnek a zálogjog gyakorlásával összefüggésben tett megállapításaira utalva aaptalannak találta a felperes azon hivatkozását, miszerint a betárolt búza kiadásának megtagadása a termelő részéről jogellenes volt. Kiemelte, a korábbi perben készült szakértői vélemény a tárolás szakszerűségét is megerősítette. Abból indult ki, hogy a hibás teljesítés tényét a perben a felperesnek kellett volna kétséget kizáró módon bizonyítani. Ezzel összefüggésben kifejtette, a felperes csatolt egy terménymintát, azonban a csomagolás időpontja, a búza eredete ismeretlen, így a termény vizsgálatára vonatkozó szakértői bizonyítás lehetősége nem merült fel. A felek részvétele mellett közös mintavétel egyetlen alkalommal sem történt. A felperesi alkalmazottak tanúvallomásukban ugyan számot adtak arról, hogy a felperesi feldolgozóba 2005. nyarán beszállított tönkölybúzával a túlérétsége miatt a feldolgozás során problémák voltak, azonban semmi nem igazolja, hogy ez az alperesi termés lett volna. Emellett nem igazolt az sem, hogy a felperes által jelen perben csatolt vizsgálati jegyzőkönyv megállapításai az alperes által termelt búzára vonatkoznának.

Megalapozatlannak ítélte a bíróság a tisztítóberendezés kapcsán érvényesített kárigényt is. Álláspontja szerint, mivel az alperes felelős őrzőként a berendezést nem használta, bérlet útján sem hasznosította, a Ptk. 196. § (2) bekezdése alapján kártérítésre nem köteles.

Az ítélettel szemben a felperes élt fellebbezéssel, annak megváltoztatása és az alperes kereset szerinti marasztalása érdekében. Arra hivatkozott, hogy 3.600.000,- Ft-ot kifizetett az alperesnek, ami a gabona vételárán felül a raktározási díjat is

magába foglalta. Ebből az összegből 2.450.000,- Ft volt a termény vételára, 1.150.000,- Ft-ot a bérleti díjra kellett volna elszámolni. Másodlagos álláspontja szerint az alperes jogszerű díjkövetelése 837.626,- Ft volt, így legfeljebb ilyen értékű termény (16,75 to) visszatartására volt jogosult. Valójában az alperes nem közölte a felperessel, hogy

zálogjogát érvényesíti, így elzárta attól a lehetőségtől, hogy ennek terjedelmét kifogásolja, az alperest perre kényszerítse (Ptk. 429. § (3) bekezdés). A jogosulatlan visszatartás következményeként az áru minősége leromlott. Az alperes felelős őrzőként tartotta birtokban a búzát, a gyorsan romló dolgot a Ptk. 197. § (2)-(3) bekezdése értelmében értékesítenie kellett volna, a befolyó összeg pedig a felperest illetné. Az előzményi perben készült szakvélemény szerint a gabona 18 hónapig tárolható, az alperesnek a kárenyhítés során erre is figyelemmel kellett volna lennie.

A 13 to búza tekintetében a hibás teljesítésből eredő kárai megtérítését kérte. Nem igazolja a termény hibátlanságát, minőségét a H... Kft. tanúsítványa, hiszen ezt sem előzte meg közös mintavétel. Véleménye szerint a termény betakarításkori minőségére vonatkozóan az előzményi perben készült szakvélemény sem tartalmaz megállapításokat. Jelen perben tanúkkal igazolta, hogy a tönkölybúza minősége nem volt megfelelő, erre figyelemmel az átvett 13 to búzát illetően a kárigénye megalapozott.

A tisztítóberendezés kapcsán arra hivatkozott, hogy azt az alperes szintén a zálogjogára hivatkozással nem adta ki részére. A berendezés kiadására 2007. január 18-án és június 20-án az alperest felszólította, a rosszhiszemű birtokossal szemben használati díjigénye megalapozott.

Az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A felperes fellebbezése **alaptalan**.

A perbeli jogvita előzménye, hogy ugyanezen felek között a szerződésszegés és az arra alapított jogkövetkezmények - kártérítés - körében már per volt folyamatban, és az ügyben eljárt bíróságok a felmerült jogkérdések tekintetében ítéleti megállapításokat tettek, a termelő perbe vitt igényét jogerősen elbírálták.

A Bács-Kiskun Megyei Bíróság a 2.Pf.21.756/2009/4. számú ítéletében jogerősen megállapította, elbíráltta, hogy jelen per felperese a termékértékesítési szerződésben meghatározott tárolási díjat (500,- Ft/to/hó) nem egyenlítette ki, ezzel szerződésszegést követett el, emiatt jelen per alperese a termény kiadását jogszerűen tagadta meg. A jogerős ítélet indokolásának azt a megállapítását, amely szerint a termelő törvényes zálogjogát gyakorolta, az ítéletábra nem osztja, a zálogjog gyakorlása ugyanis csak a bérlő - a megrendelő - tulajdonában álló dolgon történhet meg, a perbeli esetben azonban az alperes által megtermelt tönkölybúza nem került a felperes birtokába, azon a Ptk. 117. § (2) bekezdésében kifejtettekre figyelemmel tulajdonjogot nem szerzett, ezért a termelői tulajdonban álló tönkölybúzában a zálogjog gyakorlása fogalmilag kizárt. Helyesen az alperes tartalmában a Ptk. 281. § (2) bekezdés a) pontja szerinti visszatartási jogával élt, melynek gyakorlását a törvényszék jogerős ítéletében jogszerűnek találta.

Pf.I.20.480/2012/3.szám

Az alperesnek a szolgáltatását részletekben, a felperes ütemezése szerint kellett volna teljesítenie a betárolt gabona tekintetében, a felperes azonban saját szolgáltatásával, a tárolási díj kifizetésével idő közben késedelembe esett, és e jogosulti késedelem időtartamára a termelő visszatartási jogával élt. A törvényhely (3) bekezdése értelmében annak a félnek a jogaira és kötelezettségeire, aki a szolgáltatás megtagadására jogosult, a felelős őrzés szabályai irányadók. Az előbbiek szerint jogerős ítélet állapította meg, hogy a

termelő - tartalmában - a visszatartási jogát jogszerűen gyakorolta, részéről szerződésszegés nem történt, valójában a felperes szerződésszegése adott alapot számára a visszatartásra. A jogosulti szerződésszegés, mint jogellenes magatartás jogkövetkezményeként pedig a termelő jogszerűen tartott igényt kártérítésre.

Az előzményi perben született jogerős ítélet a megrendelő hibás teljesítésre alapított érdemi védekezése körében is tett lényeges megállapításokat. Az átvett és feldolgozott 13 to tönkölybúza és a visszatartott búza tekintetében a felperes egyaránt minőségi hibára, a tovább tárolt búzát illetően pedig tárolási hibára hivatkozott, erre vonatkozó állításait azonban a perben alátámasztani semmivel nem tudta. Kitért a jogerős ítélet arra is, hogy a kft. hivatkozásait a perben kirendelt szakértő véleménye sem erősítette meg. Megállapította, hogy a tárolás során a tönkölybúza minőségének leromlása 2006. januárjától a 2008. júniusi szakértői vizsgálatig nem a termelő hibás teljesítésére, hanem a megrendelő késedelmére, szerződésszegésére volt visszavezethető.

Amennyiben az előzményi perbe vitt jogot érintően új bizonyíték merülne fel, ez perújítás alapja lehetne, perújítási kérelmet azonban a felperes nem nyújtott be, ilyen új bizonyítékot jelen perben sem csatolt. Előterjesztett ugyan a felperes az alapügyben felülvizsgálati kérelmet, ez azonban késedelmesen történt, ezért azt a Legfelsőbb Bíróság hivatalból elutasította.

Jelen perben a megrendelő felperes ellentmondásos módon arra hivatkozott, hogy az alperes jogosulatlanul nem szolgáltatotta ki a betárolt tönkölybúzát - holott arra igényt tartott, és erre nézve tárgyalásokat is folytattak -, másfelől azt állította, hogy a minőséghiba miatt nem csak a 13 to, de a még tárolt búza is rendeltetésszerű használatra - az átvételre - alkalmatlan volt. Tény, az előzményi perben a felperes a hibás teljesítésre jogot nem alapított, azt a bíróság nem bírálta el, a beszámítási kifogás elutasítása egyébként sem jelentene „ítélt dolgot” (EBH 2000/315. számú elvi határozat), következésképpen helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a hibás teljesítéssel okozott kár megtérítése iránti keresetet érdemben vizsgálta. Az előzményi perben, valamint jelen ügyben rendelkezésre álló adatok értékelése, mérlegelése alapján ugyanakkor helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, nem igazolt, hogy az alperes szerződésszegést követett volna el.

A felperes fellebbezésében azt kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság „az alperes hibátlan teljesítésének bizonyítására” elfogadta a minőségi bizonyítványt, holott ekkor sem történt a felek között közös mintavétel. Helyesen a Ptk. 305. § (1) bekezdésében írt törvényi feltételek, a hibás teljesítés tényét a perben - miként ezt az elsőfokú bíróság helytállóan megállapította - az erre jogot alapító felperesnek kellett (volna)

- 6 -

kétséget kizáró módon bizonyítania (Pp. 164. § (1) bekezdés). A bizonyítási kötelezettség a perben nem az alperest terhelte, így a hibás teljesítés bizonyítatlanságának következményeit a felperesnek kellett viselnie.

Az átvett, majd feldolgozott 13 to tönkölybúza tekintetében is a felperest terhelte a bizonyítás arra vonatkozóan, hogy a gabonának a teljesítés helyén és időpontjában a teljes mennyiséget érintően olyan minőséghibája volt, amely az a szerződésben meghatározott célra, rendeltetésszerű felhasználásra nem volt alkalmas. Az előzményi perben kirendelt szakértő úgy nyilatkozott, nem tudja megállapítani, hogy milyen volt a tönkölybúza minősége a betakarítás után, hiszen a felek között közös mintavétel nem

történt. Szakértői módszerekkel arra következtetett, hogy a teljesítés időpontjában a tönkölybúza szerződészerű minőségű volt. A mezőgazdasági termékértékesítési szerződések teljesítése, a minőségvizsgálat rendje, követelményei kapcsán kialakult gyakorlat szerint a felek az átadás-átvétel során közösen mintát vesznek, azokat lepecsételik, a kísérőjegyet aláírják, a mintákat a felek a későbbi esetleges szakértői vizsgálat céljára gondosan megőrzik. Amennyiben a szakcég megrendelő mennyiségi vagy minőségi hibát észlel akár a teljesítéskor, akár később, a feldolgozáskor, továbbértékesítéskor, erről a termelőt haladéktalanul értesíti, lehetővé teszi számára a tapasztalt hiba ellenőrzését, szemrevételezését. Minden ilyen esetben jegyzőkönyvet kell felvenni, amelyben rögzítenek minden szakmai szempontból releváns körülményt, a termék azonosságát a minőséghiba pontos megjelölését, volumenét, az erre vonatkozó bizonyítékokat, a közölt szavatossági vagy kártérítési igényt, a termelő nyilatkozatait, esetleg annak hiányát. Amennyiben a megrendelő a mintavételre, a minőségi kifogás rendjére, követelményeire vonatkozó szabályokat betartja, úgy jogvita esetén - ha kell - szakértői bizonyítással a hibás teljesítés kérdése biztonsággal megítélhető. A perbeli esetben a felperes és a termelő között közös mintavétel nem volt, átadás-átvételi jegyzőkönyv nem készült, a megrendelő minőségi kifogással nem élt, az utóbb állított hibás teljesítés tényét pedig hitelt érdemlő bizonyíték sem az előzményi, sem a jelen perben nem támasztotta alá. Mindezekre figyelemmel a felperes vételár visszafizetése és az általános kártérítés megfizetése iránti keresete alaptalannak bizonyult.

Megjegyzzi az ítéletábra, a felperes az alapügyben nem tette vitássá, hogy a tárolási díjat a termelőnek nem egyenlítette ki, jogerős marasztalása ezen a tényen alapult, jelen perben is ezzel egyező megállapítást tett (9. számú jegyzőkönyv 6. oldal), erre figyelemmel a tárolási díj kifizetésével kapcsolatos, előbbiekkal ellentétes fellebbezési hivatkozásai nem bírhattak jelentőséggel (Pp. 235. § (1) bekezdés).

A visszatartott búza az alperes felelős őrzésébe került. Ha a tárolás, kezelés során nem az adott helyzetben általában elvárható módon járt el, akkor ez az előzményi ügyben azt eredményezte volna, hogy a havi 30.000,- Ft kárigénye alaptalannak bizonyul. A jogerős ítélet szerint azonban a tárolás szakszerűen történt, a termelő a kártérítésre, elmaradt haszonra igényt tarthatott. A felperes hivatkozásával szemben a tönkölybúza, melynek tárolása az előzményi ügyben készült szakértői vélemény szerint 18 hónapig történhet minőségromlás nélkül, gyorsan romló dolognak nem minősül, ezért a termelőt nem terhelte az áru értékesítésének kötelezettsége.

- 7 -

Pf.I.20.480/2012/3.szám

A Ciklon típusú tisztítóberendezés használatával összefüggésben előterjesztett felperesi használati díjigény alaptalanságával kapcsolatban kifejtett elsőfokú indokok mindenben helytállóak.

A fentiek alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében helybenhagyta.

A felperes eredménytelen fellebbezése folytán köteles megfizetni az államnak - külön felhívásra - az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés, 15. § (1) és (3) bekezdés).

Szeged, 2013. január hó 18. napján

Dr. Kemenes István sk.
a tanács elnöke

Dr. Mányoki Zsolt sk.
előadó bíró

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla sk.
táblabíró